

Віктор Проскуряков

*доктор архітектури, професор, завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища,
Національний університет «Львівська політехніка», Львів,
e-mail: proskuryakov.das@ukr.net
orcid: 0000-0003-1022-8994*

РОЗВИТОК АРХІТЕКТУРИ ДУХОВНО-ГУМАНІТАРНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ В УКРАЇНІ

**(на прикладі наукової діяльності навчально-пошукового проєктування кафедри
дизайну архітектурного середовища НУ «Львівська політехніка»)**

© Проскуряков В., 2022

<https://doi.org/10.23939/sa2022.02.147>

Висвітлено результати спеціальних наукових досліджень і навчально-пошукового проєктування кафедрою дизайну архітектурного середовища (ДАС) нового типу освітнього закладу – духовно-гуманітарного, який може стати пріоритетним у визначенні доктрини вищої освіти в Україні.

Результати сформовані як з наукового і практичного досвіду провідних вчених зазначеної галузі в Україні – Р. Стоцька, В. Проскурякова, О. Жовкви і ін., так і навчально-пошукового проєктування кафедрою ДАС Академії ПЦУ в Луцьку. Як комплексний підхід у проєктуванні духовно-гуманітарних закладів в Україні, що ще не відображено в національних нормативних документах.

Ключові слова: ідеї архітектури духовно-гуманітарних закладів; навчально-пошукові проєкти, Академія Православної церкви України.

Постановка проблеми

Україна на сьогодні знаходиться в ситуації, коли окрім міжнародного неспокою (терористичні акти, громадянські та міждержавні конфлікти), отримала ще й війну з РФ, що накладається на внутрішні негаразди в економічному, політичному та культурно-ментальному житті її громадян. У цьому бурхливому морі дуже важливо не розчинитися і не втратити свою ідентичність, зберегти і укріпити державу і вибороти справжню незалежність. Важлива роль у такому укріпленні належить освіті і церкві. І не просто кожній інституції окремо. Лише спільними зусиллями можливо досягнути дійсно позитивного результату у вихованні патріотичного, сучасного, високоосвіченого, але водночас і високодуховного, і високоморального покоління молодих українців. Ідея повернення до витоків, до релігії як основи основ будь-якої освіти, а особливо гуманітарної, не просто має право на існування. Ця ідея повинна стати пріоритетною у визначенні доктрини вищої освіти в Україні. Знання без духовної підоснови, без системи певних обмежень і етично-моральних гальм можуть бути небезпечними і вбивчими для людства, про що свідчать події у світі, а тепер і в Україні.

Віротолерантність та екуменічність сучасного українського суспільства прискорили розвиток осередків духовної та духовно-гуманітарної освіти різних релігій та конфесій, розширили і підвищили рівень виховання молодих духовних пастирів та фахівців у галузі богословських та гуманітарних наук. Проте духовна і функціональна підоснови новопроектованих і новозбудованих релігійних освітніх центрів в Україні базується на традиційних типах духовних освітніх закладів певної

релігійної спільноти. Динамічний розвиток духовного життя українського суспільства потребує нових підходів і знань в архітектурно-планувальній та функціональній організації центрів духовно-гуманітарної освіти, вимагає новітньої гуманної та високотехнологічної архітектури, яка відповідає тим усім потребам освіти з духовним корінням.

Розвиток архітектурної типології духовно-гуманітарних освітніх закладів, архітектурно-функціональна організація таких центрів в Україні висвітлені недостатньо, що потребує спеціальних досліджень. Сучасні тенденції проектування та будівництва духовно-гуманітарних освітніх закладів в Україні характеризуються поєднанням традиційної сакральної архітектури з модерною архітектурою світських навчальних установ. Проте такий підхід є дуже спрощеною моделлю архітектурно-планувальної організації духовно-гуманітарного освітнього закладу нового типу, який не враховує повною мірою специфіку функціональної структури духовного і світського навчального закладу, а також особливостей їх стилістично-художнього вирішення в архітектурі. Проблема комплексного підходу в проектуванні духовно-гуманітарних навчальних закладів в Україні ще не відображена в українських нормативних документах, що вимагає розробки теоретичної бази методики проектування таких закладів. Існуючий практичний досвід, сталий аналіз тенденцій розвитку архітектури духовно-освітніх закладів саме в Україні все ще не дозволяють комплексно дослідити розвиток архітектурної типології та запропонувати методику їх проектування в умовах сучасної України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Тема статті досліджувалась із урахуванням результатів загальнотеоретичних проблем розвитку архітектури навчальних закладів, сакральної архітектури та містобудування, відображених у наукових працях вчених-архітекторів: професора В. І. Проскурякова і, особливо, доцента Р. З. Стоцька (Стоцько, Проскуряков, 2009), які досліджують розвиток архітектури будівель духовних навчальних закладів Української греко-католицької церкви, архітекторки-науковчині О. І. Жовкви, яка досліджує принципи архітектурно-планувальних рішень православних духовних навчальних закладів, а також архітектуру сучасних протестантських духовних навчальних закладів в Україні. Архітектуру монастирів, які також є осередками духовної освіти, досліджено в кандидатській дисертації науковчині Львівської політехніки Л. Я. Чень (Чень, 2020) на тему: “Архітектура монастирів Святого Василя Великого в Україні та їх місце в розвитку української архітектури XVII–XX ст.”; кандидатки архітектури Оксани Водотики, що досліджує архітектуру православних храмів України.

Наукових розвідок в цій галузі є чимало. Серед них: дослідження Ярослава Тараса, що вивчав сакральну дерев'яну архітектуру України X–XXI ст.; Р. Галищича – вивчав українську церковну архітектуру і монументально-декоративне мистецтво зарубіжжя; Г. Юрчишин, Я. Кравченко – висвітлювали роль церковного ансамблю в організації забудови населених пунктів гуцульщини XVII–XX ст.; О. О. Лесик-Боднарчук – вивчала професійну архітектурну діяльність у храмовому будівництві Волині; Ю. І. Криворучко – досліджував богословські основи сакральної архітектури (Яців, Криворучко, 2017); М. Б. Яціва – розробив принципи організації світлового середовища церкви (Яців, 2019); Турчина В. І. – визначав носії традиції в сакральній архітектурі України; Р. Б. Гнідця – вивчав генезу структури бань в архітектурі українських церков; Б. С. Черкеса – висвітлював традиції та ідентичність у новій українській церковній архітектурі (Черкес, 2014); С. М. Лінди – вирішувала проблеми розвитку сучасної сакральної архітектури України; Ю. Я. Дубика – займався реставрацією сакральної архітектури; Г. П. Шевчука – розробляв будівельні конструкції церков; М. М. Обідняка – цікавився проблемами ідентичності національного в новій церковній архітектурі; А. С. Івченко – досліджував найвидатніші храми України. Також закордонних українців-вчених – Тита Геврика (Тит, 1987), Володимира Мокрого (Мокрий, 1993), Радослава Жука та ін.

Тільки одним Р. З. Стоцько (Проскуряков, Стоцько, 2004) було опрацьовано майже 120 джерел та розглянуто приблизно 50 проектів, дотичних до тем його дисертацій.

Однак дослідженість розвитку архітектурної типології духовно-гуманітарних освітніх закладів в Україні на сьогодні є недостатньою і не задовольняє усіх потреб практикуючих архітекторів,

викладачів духовних та духовно-гуманітарних освітніх закладів, духовників, богословів та священників. На сьогодні через брак відповідних досліджень не визначені основні фактори, які впливають на формування архітектури духовно-гуманітарних освітніх закладів, не розроблено методику проектування таких закладів. Тому ґрунтовні дослідження щодо розвитку архітектурної типології духовно-гуманітарних освітніх закладів в Україні і головно принципи їх проектування є вкрай необхідні, зокрема в проектуванні архітектури академій християнських та позахристиянських спільнот в Україні.

Мета статті

Метою публікації є висвітлення результатів пошуку архітектури духовно-гуманітарних освітніх закладів на прикладі проектування Академії ПЦУ в Луцьку.

Виклад основного матеріалу

На кафедрі дизайну архітектурного середовища від самого початку її утворення (23 вересня 2003 р.) сформувалося багато різних жанрів дизайну – архітектурно-типологічний, ландшафтний, монументальний, сценографічний, урбодизайн, культурологічний і ін. Що відображено в усіх освітніх проєктах – навчально-семестрових, дипломних, пошукових, експериментальних, конкурсних.

Вже від самого початку діяльності кафедри в архітектурно-типологічному дизайні утворилися різні вектори – театральної, житлової, промислової, культурно-просвітницької, лікувально-оздоровчої, спортивно-рекреаційної і, зокрема, сакральної архітектури. І якщо таке проектування ґрунтувалося від початку на наукові розвідки професора В. І. Проскурякова, доцентів М. Б. Яціва, Р. З. Стоцька, то з часом до них приєдналися і плідно досліджували та проектували І. М. Копиляк, Р. М. Кубай, Ю. Є. Джигіль, М. В. Ягольник тощо. Доробок кафедри сформували проєкти церков, каплиць, інтер'єрні рішення духовних закладів, християнських центрів тощо. Особливо важливим стало те, що на кафедрі працював доцент Р. З. Стоцько, який окрім навчальних, експериментальних, конкурсних проєктів передавав студентам досвід авторського практичного проектування і будівництва Львівської Духовної Семінарії, що на вул. Хуторівка у Львові, будинку Філософсько-Богословського факультету УКУ у Львові, монастиря-студиата о.о. Студитів у Львові, монастиря-студиата о.о. Василіан у Львові, Духовно-просвітницького центру катехитичної школи у с. Скнулів тощо.

Тобто на момент звернення до керівництва кафедри замовників – Високопреосвященного Михаїла (Зінкевича), митрополита Луцького і Волинського, та ректора Волинської православної академії митрофорного протоієрея Володимира Вакіна з проханням розробити пошукові проєкти архітектури майбутньої Академії ПЦУ в Луцьку з рисами духовно-гуманітарного закладу, працівники кафедри володіли достатніми науковими знаннями і практичним досвідом будівництва сакральних об'єктів. На вибір замовників вплинуло також те, що після пожежі, яка сталася в приміщеннях Волинської духовної семінарії, в яких планувалася діяльність майбутньої академії, в ніч на 1 квітня 2005 р., коли було зруйновано третину її приміщень, Митрополита Михаїла і ректора Володимира не задовольнила архітектурно-планувальна якість новозбудованих об'єктів на місці зруйнованих за проєктами місцевих архітекторів.

Пошук архітектури академії кафедрою ДАС розпочався із зустрічей провідних спеціалістів кафедри професора В. І. Проскурякова, доцента С. О. Іванова-Костецького, завідувача кафедри нarisної геометрії та інженерної графіки доцента Р. З. Стоцька з замовниками – Митрополитом Луцьким і Волинським Михайлом і ректором Володимиром. Під час цієї першої зустрічі було обговорено концепцію архітектури майбутньої академії, яка мала би ґрунтуватися як на традиціях сакрального будівництва Української православної церкви, так і на найкращих зразках сучасної світової сакральної архітектури. Замовниками була представлена номенклатура приміщень та організована екскурсія в існуючі адміністративні, навчальні, житлові, обслуговуючі, багатофункціональні простори, кімнати, кабінети, лабораторії, аудиторії, зали та оприлюднена їх вмістимість і режим роботи.

Також на вибір саме кафедри ДАС вплинув факт того, що у побудові сучасного навчально-адміністративного і, водночас, житлового корпусу у проектуванні і оздобленні інтер'єрів, зокрема головного залу, взяв участь о. Микола, який в миру успішно закінчив кафедру дизайну архітектурного середовища Львівської політехніки. Наступним кроком перед навчально-пошуковим проектуванням

стало обстеження, фотофіксація, обміри просторів і аналіз середовища, в яке мала бути інтегрована архітектура академії.

Стало зрозумілим, що і в параметри ділянки (прямокутник 43x54 м), і в простір, що утворювали червоні і блакитні лінії, висоту яких було вирішено прийняти за висоту “нового” навчального адміністративного та житлового корпусу, що головним фасадом виходив на вул. Лесі Українки і створював ансамбль із Свято-Троїцьким собором, адмінкорпусом, каплицею, пам'ятним знаком Ангелу-охоронцю, інтегрувати зазначене вище буде надзвичайно складно. Тим більше, що за розробленими рекомендаціями Р. З. Стоцька архітектурно-планувальної організації духовно-гуманітарного мультиосвітнього центру на прикладі центру Вищої Богословської освіти і формації у Львові, для ефективної діяльності слід було б запроєктувати і збудувати: храм, адміністративно-навчальний корпус, житловий корпус, трапезний корпус, спорткомплекс, будівлю університету, пасторально-місійний центр, господарський корпус, монаший освітній будинок, каплицю, інтегровану в академічний корпус. І хоча в існуючому комплексі вже є Свято-Троїцький собор, каплиця, деякі адміністративні приміщення у відокремленій будівлі, колишні келії монастиря, для академії доведеться реально запроєктувати і збудувати багато чого.

Від початку всі керівники і студенти прийняли єдину архітектурну концепцію проектування новобудови. Комплекс, за винятком корпусу, що виходить головним фасадом на площу перед Свято-Троїцьким собором, повинен бути наскрізь сучасним. А можливо і з елементами, що мають його синтезувати із існуючим середовищем – метафорами з регіональної, історичної сакральної архітектури. Також усіма учасниками проектування майбутнього комплексу академії (керівники В. І. Проскуряков, І. М. Копиляк, Ю. Л. Богданова, студенти IV–V курсів К. Іващук, А. Кушнір, А. Калініченко, В. Нагірняк, О. Бойко, А. Вовк, О. Заяць, О. Чабанюк, Р. Козик, Ю. Чолавин, Б. Волянська, У. Гречка, К. Підкостельна (Кошеляк), Н. Хижнюк) було вирішено запроєктувати архітектуру таким чином, щоби вона була прихована за існуючим “новим” корпусом з боку вул. Лесі Українки і розчинялась в архітектурних панорамах міста з вулиць Грядний узвіз і Глушець. Також всіма учасниками було вирішено запроєктувати паркінг у мінусових відмітках корт ярду майбутньої академії. Паркінг у всіх проектах був запланований з одним в'їздом/виїздом і розрахований не більш як на 30 легкових авто. Всі автори схилились до думки демонтувати конструкції недобудованих корпусів, а на їх місці вибудувати нову архітектуру у вигляді дзеркальної зворотної букви Г, укріпивши старі або заложивши нові фундаменти. Потрактували просторову організацію архітектури або як єдиний ансамбль (Ю. Чолавін, Н. Хижнюк, Б. Волянська, У. Гречка), або як комбінацію двох корпусів із спільними архітектурними рисами (К. Підкостельна). Всі горизонтальні комунікації вирішувалися авторами у вигляді галерей, зорієнтованих у простір корт ярду, які завершувалися крупними просторами і приміщеннями в торці будівлі, що виходила на вул. Грядний узвіз. Ними були на різних поверхах бібліотечний і читальний зали, виставкові приміщення, великі лекційні аудиторії, конференц-зали, багатофункційні простори і кафе. У деяких проектах галерейні комунікації трансформувалися у коридори (У. Гречка) або розчинялися в холах, вестибюльних приміщеннях для зустрічей і рекреацій (як у Чолавіна). В усіх проектах переважає галерейно-коміркова просторова організація на 2–3 поверхах, де комірками є аудиторії, кабінети, лабораторії (рис. 1). Житлові приміщення для академіків і гостей професорів переважають на 4–5 поверхах, хоча є пропозиції на першому і другому (у Ю. Чолавіна і В. Волянської). Приміщення і простори для організації духовно-культурних, соціальних і громадських заходів переважають у авторів в перших поверхах. Простір і середовище корт ярду всі автори проектували як місце відпочинку, рекреацій, спілкування. Але також як простір для організацій сезонних, державних, релігійних, освітніх заходів і свят.

У всіх проектах автори пропонували портал входу в'їзду в корт ярд поміж існуючим “новим” корпусом і проєктованими комплексами академії. Цей портал автори пропонували не стільки для організації входу в'їзду, скільки для позначення межі поміж проєктованим простором академії і середовищем міста.

В одних авторів портал отримав вигляд закритої прозорої комунікації поміж проєктованим комплексом і існуючим корпусом, відмітки підлоги якої співпадають з відмітками універсального залу (К. Підкостельна). А у ст. Н. Хижнюк портал, що зовнішньо також має вигляд прозорої комунікації, планувався використовуватися і як додаткова рекреація в новопроектованому комплексі, але і

як місце для сценічного комплексу в існуючому корпусі. У ст. У. Гречки портал виконує роль монументальних воріт, конструкція яких продовжується на фасадах торців старого і нового корпусів у вигляді пілястр аркади (рис. 2).

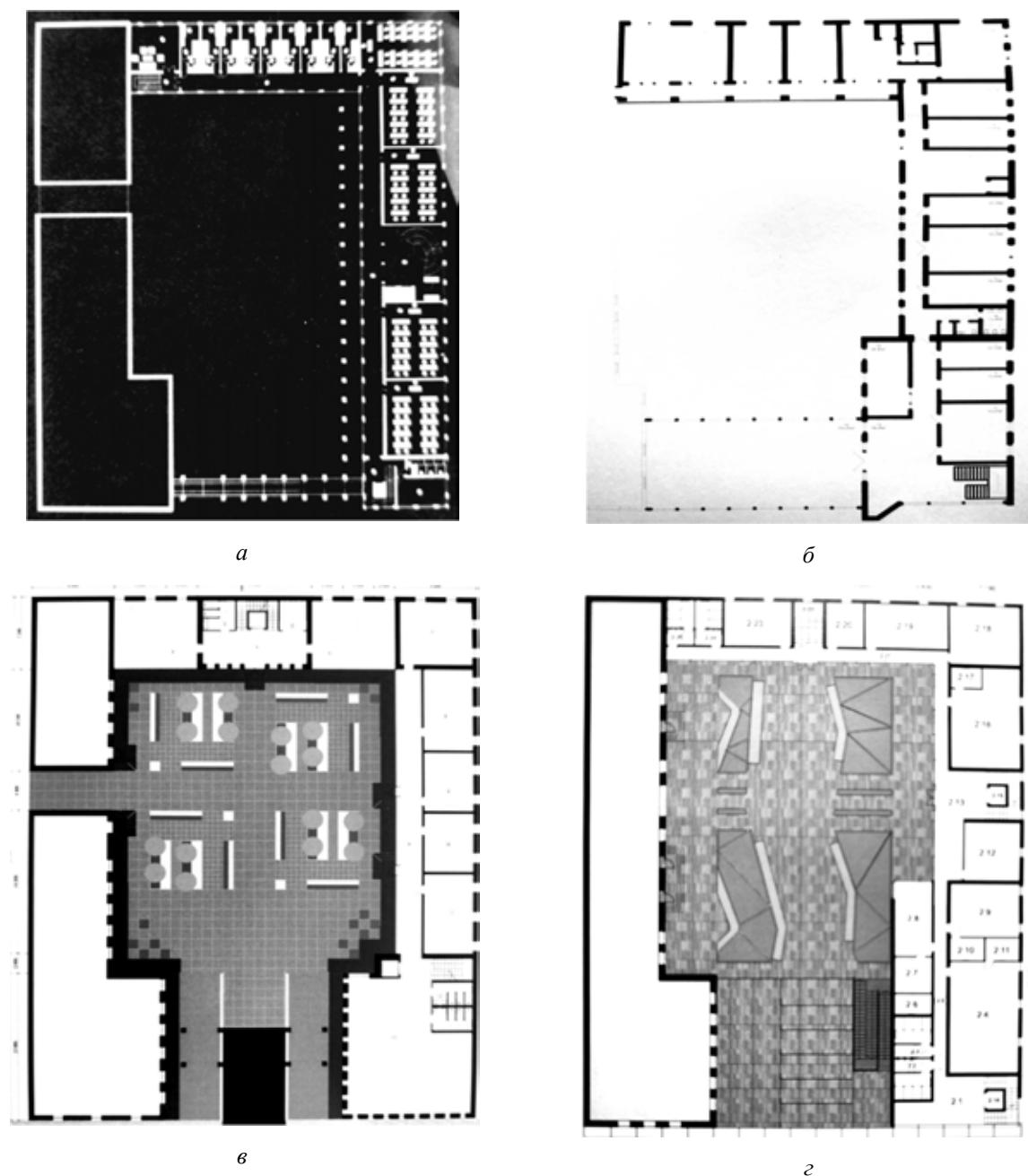

Рис. 1. Схеми планів типового поверху академії в проєктах студентів:
а – Ю. Чолавін; б – В. Хижнюк; в – К. Підкостельна; г – У. Гречка

І якщо функціонально-просторові рішення новопроектованого комплексу у всіх авторів мають деякі спільні риси, то вирішення фасадів їх деталі, тектоніка, фактура, текстура, колористика – в індивідуальному авторському виконанні. Архітектура зовнішніх фасадів у корт ярді майбутнього і новобудови у проєкті Ю. Чолавіна мають вигляд аркади, за якою автор приховав горизонтальні і вертикальні комунікації, графіку отворів дверей, вікон, прозорих стін. Загалом вирішення фасадів у цьому проєкті дещо нагадує фасади Рокфеллер-центру в Нью-Йорку.

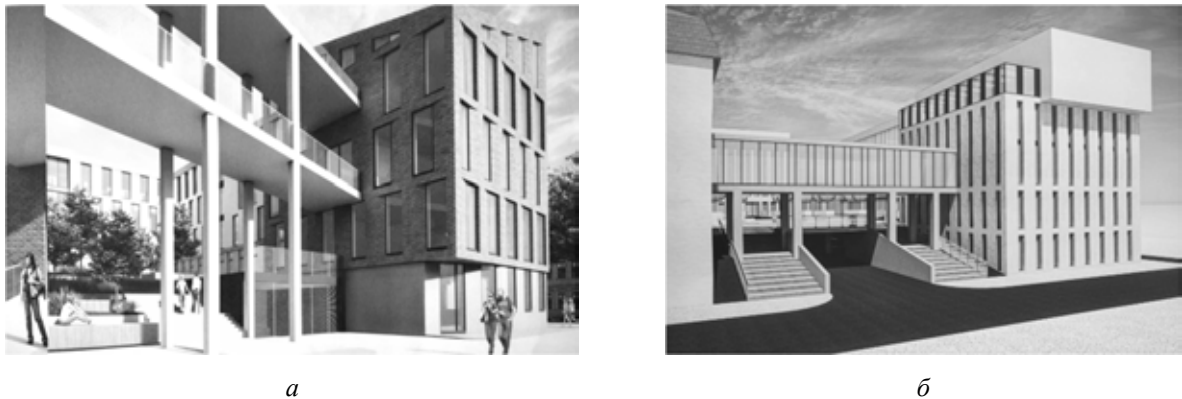

Рис. 2. Вирішення архітектури порталів в'їзду/виїзду в корт ярд академії в проєктах студентів: а – В. Волянської; б – К. Підкостельної

Зовнішні фасади в проєкті К. Підкостельної вирішені як композиція стрільчастих вікон від першого до останнього поверхів, що підкреслює духовну складову академії. А фасади, що скеровані в корт ярд, мають вигляд дзеркал, у яких відображається головний корпус. Єдиним об'ємом, що доповнив композицію зовнішнього фасаду, є супріматичний паралелепіпед, який нависає над вул. Грядний узвіз, в якому запроектовані бібліотека, архів, універсальний простір. Корпус в тилу корт ярду має на дзеркальному фасаді в центрі на головній осі композиції ризаліт з головним входом.

Студентка Б. Волянська у вирішенні архітектури фасадів в своєму проєкті академії використала колористику, текстуру і фактуру конструктивних, архітектурних і оздоблювальних матеріалів. Вирішивши цокольний поверх у попелясто-сірих, інші поверхи в попелясто-білих, а об'єм, що виходить на вул. Грядний узвіз, в теплих кольорах цегли місцевого виробництва (рис. 3).

Рис. 3. Архітектоніка фасадів академії на вулиці Грядний узвіз у проєктах студентів: а – У. Гречки; б – К. Підкостельної; в – В. Волянської; г – Н. Хижнюк

Безумовно, заслугоували на увагу і інші архітектурні рішення Академії ПЦУ в Луцьку, в проєктах студентів і викладачів кафедри ПЦУ.

Висновки

1. За час розвитку духовної освіти в Україні з XI–XXI ст. сформувалося одинадцять типів духовних освітніх закладів – від духовних шкіл дохристиянського періоду до духовних академій і університетів. На межі XX–XXI ст. сформувався новий тип освітнього закладу – духовно-гуманітарний.

2. Дослідження Р. З. Стоцько і О. І. Жовкви довели, що духовно-гуманітарні освітні заклади є актуальними для всіх релігійних груп і конфесій в Україні і набувають активного розвитку.

3. На формування архітектури духовно-гуманітарного закладу нового типу впливає ряд факторів: релігійно-ідеологічний фактор, соціально-демографічний, функціональний та ін., за параметрами: рівнем освітньої акредитації, вмістимістю, рівнем архітектури, організацією освітнього процесу тощо. Врахування перелічених аспектів (факторів, принципів) сприяє творенню архітектури не тільки духовно-гуманітарного закладу, а й будь-якого іншого освітнього закладу в Україні, який буде якнайкраще відповідати сучасним освітнім, етичним і функціональним вимогам.

4. Результати футуристичного пошукового проектування Академії ПЦУ кафедрою ДАС засвідчують, що певні аспекти архітектурно-просторової організації таких закладів можна успішно перевіряти навчально-проєктною діяльністю викладачів і студентів архітектурних шкіл України.

Бібліографія

Водотика О. (2006). Архітектура православних храмів України: історія та сучасність. Київ : СПД Коляда О. П.

Мокрий В. (1993). Церква в житті українців. Львів ; Краків ; Париж : Видавничка спілка “Просвіта”.

Проскуряков В., Стоцько Р. (2004). Сучасні архітектурні традиції проектування та будування віродуховних освітніх закладів. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. № 10. С. 104–113.

Проскуряков В. І., Яців М. Б., Стоцько Р. З., Кучер А. М., (2006). Навчальне проектування як метод прогресивних принципів архітектурної типології просторів для громадської діяльності в українських церквах. *Новини Придністров'я : наук.-практ. журн.* № 1. С. 64–66.

Стоцько Р. З., Проскуряков В. І. (2009). Архітектура духовних освітніх закладів Української Греко-Католицької церкви : монографія. Львів : Видавництво Львівської Політехніки.

Тит Г. (1987). Дерев'яні храми України. Шедеври архітектури. Нью-Йорк : Друкарня Мирона Баб'юка.

Чень Л. (2020). Архітектура монастирів чину Святого Василя Великого в Україні XVIII–XX ст. : монографія. Львів : Вид-во Львівської політехніки.

Черкес Б. (2014). Місце – люди – час і архітектура / ред. Б. Черкес, Я. Ракочій. Львів : Видавництво Львівської політехніки.

Яців М., Криворучко Ю. (2017). Архітектура світла в Українській церкві. Львів : Вид. НУ “Львівська політехніка”.

Яців М. Б. (2019). Напрямки розвитку систем штучного освітлення сучасних східних християнських храмів. *Вісник Національного університету Львівської політехніки. Архітектура*. Vol. 1. ISSN 2s. С. 114–118.

Yatsiv M. (2020). Light in the architecture of modern theater buildings. *Architectural Studies. Архітектурні дослідження*. Vol. 6, No. 1, P. 46–51.

References

Vodotika, O. (2006). Architektura pravoslavni hramiv Ukraini: istoriya ta suchasnist: Kiiiv: SPD Kolyada O. P.

Mokrii, V. (1993). Cerkva v gitti ukrainciv. Lviv ; Krakiv ; Paris: Vidavnicna spilka “Prosvita”.

Proskuryakov, V., Stoc'ko, R. (2004). Suchasni architekturni tradicii proektuvannya ta buduvannya viriduhovnih osvitnih zakladiv. *Visnik Lvivs'ka politehnika*, 10, pp. 104–113.

Proskuryakov, V. I., Yatsiv, M. B., Stoc'ko, R. Z., Kucher, A. M. (2006). Navchal'ne proektuvannya yak metod progresivnih principiv architekturnoi tipologii prostoriv dlya diyalnosti v ukrains'kih cerkvah. Dnipro: Novini Pridnistrov'ya, 1, pp. 64–66.

- Stoc'ko, R. Z., Proskuryakov, V. I. (2009). *Architectura duhovnich osvithnich zakladiv Ukrain's'koi Greko-Katolickoi Cerkvi: monografia*. Lviv: Vid. Lvivska politechnika, 160 p.
- Tit, G. (1987). *Derevyani hrami Ukraini. Shedevri architecture*. New-York: Drukarnya Mirina Bab'uka.
- Chen', L. (2020). *Architectura monastiriv chinu svyatogo Vasiliya Velikogo v Ukraini XVIII–XX st.: monografiya*. Lviv: Vid-vo Lvivska politechnika.
- Cherkes, B. (2014). *Place – People – Time and Architecture* / B. Cherkes, Ya. Rakochii (eds.). Lviv: Lviv's'ka Politehnika.
- Yatsiv, M. (2017). *Architecture of Light in Ukrainian orthodox churches*. Lviv: Lviv Polytechnic.
- Yatsiv, M. B. (2019). *Napryamki rozvitku system shtuchnogo osvithlennya suchasnih shidnih hristiyanskih hramiv. Visnik Nacionalnogo universitetu Lviv's'ka politechnika. Architecture*, Vol. 1, ISSN 2s, pp. 114–118.
- Yatsiv, M. (2020). *Light in the architecture of modern theater buildings. Architectural Studies. Архітектурні дослідження*, Vol. 6, No. 1, pp. 46–51.

Viktor Proskuryakov,
Sc. Doctor Professor,
Head of the Department of
Architectural Environment Design,
Lviv Polytechnic National University, Lviv
 e-mail: proskuryakov_das@ukr.net
 orcid: 0000-0003-1022-8994

**DEVELOPMENT OF ARCHITECTURE OF SPIRITUAL
 AND HUMANITARIAN EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN UKRAINE
 (on the example of scientific, educational and exploratory design of the Architectural Environment
 Design Department, Lviv Polytechnic National University)**

© Proskuryakov V., 2022

The article highlights the results of special research and research development design of the Department of Architectural Environment Design (DAS) of a new educational institution type – spiritual and humanitarian, which may become a priority in determining the doctrine of higher education in Ukraine.

The results are formed both from the scientific and practical experience of leading scientists in this field in Ukraine – R. Stotska, V. Proskuryakov, O. Zhovkva, etc., and educational and research design by the Department of AED of the Academy of PCU in Lutsk. As a comprehensive approach in the design of spiritual and humanitarian institutions in Ukraine, which has not yet been reflected in national regulations.

For the presentation of the educational design, several students projects of IV–V courses were selected, the best of which were the works of V. Khyzhnyuk, K. Pidkostelna, U. Grechka, Y. Cholavyn, V. Volyanska. In the architecture of the Academy they designed, in addition to metaphors from regional and historical Ukrainian sacred architecture, the best ideas of modern world solutions were used.

Key words: ideas of architecture of spiritual and humanitarian institutions, training and research projects, Academy of the Orthodox Church of Ukraine.